Camino Portugués – fra Porto til Santiago de Compostela

De to erfarne vandrere Jens Peter og Dagny anbefaler varmt Portugal som rejseland. Her kan du se hvorfor.

Af Jens Peter og Dagny Ørts Nørgaard, DVL København

Hvorfor Camina Portugués?

Svaret må blive et klart og tydeligt *"tjaaa"* – fordi hvad er det, der drager os? Hvilke briller er det at vi har på og formidler igennem, og hvem er vi?

Det sidste først. Vi er Jens Peter og Dagny på hhv. 69 år og 62 år, er gift med hinanden og deler passionen for at vandre. Vi har gået mange ture og vandret flere tusinde kilometer sammen på korte og lange ture i ind- og udland.

Dernæst – hvad er det, vi drages af når vi igen og igen pakker rygsækken og snører vandrestøvlerne? Der kan være mange bud. Især kan det at gå en camino have så uendelig mange og individuelle afsæt. Er det ro og stilhed man trænger til, eller er det nærmere masser af liv og mennesker. Måske ved man det ikke, før man tager af sted, men må i stedet sande, hvad man bliver ramt af og så "gå i den retning". Caminoen giver mulighed for det hele.

At begive sig ud på en camino vil dog altid også rumme mulighed for

- At begive sig ud i naturen på en kulturel og religiøs sti, der bugter sig igennem landskab, byer, kirker og historie
- At åbne op for såvel flygtige som dybe møder med andre mennesker (men også et nyt møde med dig selv og måske din rejsepartner)
- At begive sig ud i kulinariske oplevelser fra det lokale køkken og fra den lokale vinbonde.

Hvad der især drager os, er svært at svare på, nok lidt det hele tilsat det at være undervejs med hinanden, og os selv hver især. Vi har ofte snakke-emne-liste med. Det at være undervejs giver så gode betingelser for at snakke. Et spørgsmål kan blive stillet og måske først besvaret flere dage senere. Tiden er vores, tid til refleksion og fordybelse.

Hvorfor Portugal igen?

Det er ganske klart for os og her er nogle af grundene:

- Få steder i verden har vi oplevet så stor imødekommenhed, åbenhjertighed og hjælpsomhed fra befolkningen, hvis så store ord kan bruges om en hel befolkning, men det er det, vi bliver mødt med! Sproget – ja, det kan være en udfordring, når man som os ikke kan et ord portugisisk, men aldrig en barriere takket være den måde, portugiser favner os. Vi føler os velkomne i Portugal.

- Portugal opleves trygt at være i og hvorfor mon det? Gæstfriheden og venligheden er afgørende, men også på mange måder en social- og sundhedsmæssig genkendelighed fra Danmark og dermed en tryghed ved at kunne få hjælp, hvis det skulle blive et behov.
- Klimaet i Portugal er attraktivt som vandrer. Vi har gået i maj, juni, september og oktober som alle er ideelle måneder. Om vi går helt kystnært eller mere inde i landet og om vi går i det nordlige eller sydlige Portugal, er der en helt særlig friskhed takket være Atlanterhavet. Det regner en gang imellem – også i for- og sensommer, men vi har ikke oplevet mere end hvad en regnponcho kan klare. Til gengæld er belønningen en frodighed som blandt andet giver kilometervis af vandring i de smukkeste grønne tunneller, især i det nordlige Portugal.
- Naturen og landskabet i Portugal er utroligt afvekslende. Vidderne ud over Atlanterhavet er maleriske, men også skove af pinje-, kork- eukalyptustræer med deres duft og stemning er noget helt særligt. Der er flade strækninger, hvor vi går på stranden eller på gangbroer, der er stier hvor vi følger dybe hjulspor i klipperne, der er bakker og bjerge. Fællesnævneren er, at vi kun har oplevet let tilgængelige stier, om end af varieret sværhedsgrad.
- Portugal er et land der i meget høj grad værner om deres natur og miljø, og det har bare utrolig stor betydning på vandretur. Vi ser ikke affald i naturen, men til gengæld skiltninger med ”efterlad intet andet end dit fodspor” og rig mulighed for at komme af med affald. Det kan være forbundet med bøder at smide fx cigaretskodder, og i en by blev vi ved byskiltet mødt med beskeden: ”I denne by er det ikke tilladt at ryge på gaden eller andre offentlige steder”.
  Langs ruterne møder vi ofte spændende biodiversitets projekter, med afsæt i både planter, insekter, fugle og padder. Indsamling og håndtering af tang til gødning er ligeledes interessante oplevelser undervejs.
- Det portugisiske køkken er så spændende og godt med lokale egnsretter, masser af frisk fisk og skaldyr, lokalt dyrkede grønsager og frugt, alt i alt hvad vi har brug for som vandrere. Den gennemsnitlige standard er høj, og hygiejnen i top. Vin inkl. portvin fortjener sin helt egen beretning, hvis man som os holder af at lade det være en del af vandreoplevelsen. Portugal har også her så meget at tilbyde.
- Et plus mere med Portugal der skal med på listen er at priserne på mad, vin og overnatning er særdeles overkommelige.

Skal jeg vælge ruten Costa, Central eller Variante Espiritual?

På Camino Portugués tilbagelægges knap halvdelen af ruten i Portugal og resten i Spanien. Den består af flere hovedruter, som kan forvirre lidt og derfor kan det være lidt vanskeligt at planlægge hjemmefra:

- Central-ruten
- Costa-ruten
- Variante Espiritual

Hvis man gerne vil kombinere den kystnære portugisiske camino med den klassiske centralrute, er der flere steder med skiltede forbindelsesruter. Vejret kan være et af kriterierne for valg af rute. I

perioder er det meget blæsende på kystruten fra Atlanterhavet, og på Centralruten kan der i perioder blive meget varmt.

Ca. 90 km før Santiago samles de to ruter og herefter skal valget i forhold til Variante Espiritual træffes. Variante Espiritual er et loop på ca. 45 km og som slutter af med mulighed for at opleve verdens eneste korsvej til vands, Via Crucis. Man sejler godt 1 time, 28 km, ad den rute, som sagnet fortæller at apostlen Sankt Jakobs knogler blev fragtet til Santiago. På sejlturen kommer man samtidig helt tæt på det galiciske muslingefiskeri. Foretrækkes turen til fods kan man sagtens gå langs floden.

Uanset hvilken af ruterne man vælger så er endemålet den smukke by Santiago de Compostela med den store katedral, Sankt Jacobs grav og de smalle krogede gader, som giver byen karakter og charme.

Vores valg blev kystruten hele vejen samt Variante Espiritual, et valg som vi ikke fortryder et skridt af!

Er ruten skiltet?

Ja, og endda overordentlig godt skiltet hele vejen. Skiltningen i sin mange afskygninger bliver som en god ven undervejs med gensynsglæde hver gang. Vores ”ven” svigtede ikke en eneste gang på denne tur. I Portugal stod desuden ofte en hjælpsom portugiser klar til at vise vej trods god skiltning.

Hvad er sværhedsgraden af Camino Portugués?

På Variante Espiritual og angiveligt også på Centralruten er der seriøse stigninger, der til gengæld også er usigeligt smukke. Stigningerne er på ingen måder i nærheden af klatring eller med passager, hvor eventuel højdeskræk udfordres. Ellers er ruten mere flad end hvad vi oplevede i det sydlige Portugal og mange andre steder, hvor vi har vandret. Ruterne er meget tilgængelige. Der var en del meget smukke brolagte gader og stier med toppede brosten, som godt kunne være lidt fysisk trættende.

Hvordan er mulighederne for proviant undervejs?

Især langs Atlanterhavet er der masser af strandcafeer, der lokker med frisk presset appelsinsaft og en lille kaffe eller måske grillede sardiner til frokost, men generelt er der gode muligheder for at købe mad og vand langs ruten, så det ikke er nødvendigt at have fuld dagsration i rygsækken fra morgenstunden. Flere gode apps, hjælper med overblik over dette. Vi nyder dog ofte vores egen medbragte frokost.

Hvordan bor vi undervejs?

Vi rejser ikke med bureau, dvs. vi selv arrangerer rejse og overnatning.
Der er rigtig mange muligheder for overnatning undervejs, og vi har således aldrig haft

udfordringer med at finde et sted. Vi har typisk kun booket første nat hjemmefra.
Herberg, også kaldet albergue, er der langs vejen og i selv små byer. Det er dog ikke vores valg at sove på fælles sovesale. Dermed vælger vi givetvis også helt særlige fællesskaber fra, men vi prioriterer anderledes.
Vores foretrukne søgested efter overnatning er booking.com. Vi booker som udgangspunkt en nat frem ud fra følgende kriterier:

- Det skal være tæt på ruten
- Der skal være provianterings- og spisemuligheder tæt på
- Prisniveau ca. 40-70 € pr. nat for to personer, evt. inkl. morgenmad

Når vi når dagens mål, har vi vores faste rutiner. Vi går i bad, vasker tøj og derefter finder vi et godt sted til "eftermiddagshydrering", hvor vi planlægger næste dags rute og booker næste overnatning. Dvs. vi hver morgen kender vores slutmål.

Min rygsæk – kan jeg finde transport til den på Camino Portugués?

Vores måde at vandre på er at bære vores bagage selv. Vi pakker rygsækkene så de vejer maximalt 10 % af vores kropsvægt og fascineres hver gang over hvor lidt vi kan nøjes med. Hvis man gerne vil have transporteret sin bagage eller bare har brug for en dag uden rygsæk, så virker det heldigvis såvel nemt som billigt og fleksibelt at arrangere det fra dag til dag. Det er således ikke nødvendigt at rejse med bureau for at finde hjælp til transport at bagage eller rygsæk.

Hvordan er muligheden for offentlig transport?

Parallelt med det meste af Camino Portuguése er der offentlige transportmuligheder i form at tog eller bus, som virker let tilgængelige. Hvis man har brug fra at afkorte kilometerne eller som os fx gerne ville springe en ca.10 km lang gåtur igennem den store by Vigo over, så findes gode muligheder.

Hvad med transport til og fra Camino Portugués?

Fly til Porto med forskellige flyselskaber. Vi mellemlandede i Bruxelles, hvilket typisk reducerer prisen betydeligt.
Vi fløj hjem fra Santiago, ligeledes med en mellemlanding.
Vi booker vores returbillet via Momondo når vi nærmer os målet.
Der er gode muligheder for at tage fx Flix-bus tilbage til Porto, hvis returfly derfra foretrækkes. Tog til Madrid og returfly derfra er også en mulighed.

Hvor lang tid har jeg brug for i Porto?

Porto er en helt betagende by. Vores anbefaling er at tage dig tid til at gå på opdagelse i de smukke stræder med kakkelmønstrede huse. Hvornår får du ellers sådan en by forærende? Nyd at blive omfavnet af Portugal, drik portvin, nyd musikken i gaderne, spis noget god mad, måske

mammas hjemmelavede bacalau, og kør eventuel på udflugt i den oldgamle træsporvogn samtidig med at du lader op og kan glæde dig til at træde ud på Camino Portuguése.

Tip:

Henrik Tarps bog "Den portugisiske pilgrimsvej" er den første og en meget nyttig guidebog på dansk om pilgrimsvejene fra Porto til Santiago de Compostela. Bogen er fuld af praktiske oplysninger inkl. forslag til dagsruter.

Frie fodspor har flere gode artikler og guides til pilgrimsruterne fra Porto til Santiago de Compostela friefodspor.dk/portugal.

Der findes flere gode apps, der hurtig kan give overblik over ruten, samt vise hvilke muligheder der for proviantering undervejs, indkøb og overnatning. Wisely-appen og Camino Ninja-appen til Camino Portugués er gode eksempler.

Er Camino Portugués noget for mig?

- Hvis du er i træning til at gå ca. 10 km, vil Camino Portuguése være indenfor rækkevidde. Det handler om at afpasse tempo og distance efter dagsformen. Denne Camino er i den lette ende med meget fremkommelige stier og begrænsede højdemeter
- Hvis du kan lide at være undervejs med dig selv og hinanden
- Hvis du drages af det enkelte liv, varieret natur og kultur

Så er svaret JA!

Afhængig af hvor på ruten, du befinder dig, vil vi bare ønske dig ***Bon Camino*** eller ***Buen Camino.***